

LIFE IP NATUREMAN

LIFE16 IPE/DK/006

N38-1 (Bredsgård Sø)

Mulighedskatalog

Foto: Viborg Kommune

Oplysninger i denne rapport afspejler kun forfatterens holdning. EU Kommissionen er ikke ansvarlig for nogen brug af disse oplysninger.

Planen har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger der allerede er indeholdt i de miljøvurderede Natura 2000-planer og statens vandområdeplaner. Da planen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, har Viborg Kommune truffet afgørelse om, at der ikke er behov for en ny miljøvurdering.

VIBORG
KOMMUNE

Oktober 2021

1. Overblik

I visionsrapporten for N38-1 (Bredsgård Sø) er beskrevet, at der arbejdes hen imod at skabe et stort sammenhængende naturområde. Områdets truede naturtyper og arterne på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlaget skal sikres. Det gælder arealer med surt overdrev, rigkær og kildevæld, der er levested for bl.a. gul stenbræk, blank seglmos og kildevældsvindelsnegl. Arealet af ovennævnte naturtyper og levesteder sikres og, hvor det er muligt, øges, således der så vidt muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne. Der henvises til visionsrapporten, hvor der er nærmere beskrevet om behov for indsatser og særlig fokus i Natura 2000-handleplan 2016-2021.

2. Indledning

Der skal særligt arbejdes med at kildeområder, der er drænet helt eller delvist, genskabes og udbredelsen af det enkelte kildeområde øges. Der skal desuden arbejdes på at udtage kulstofholdige lavbundslande i tilknytning til rigkær, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og skabe et renere vandmiljø.

Hvis arealerne er velegnede til afgræsning, vil sammenbinding i større enheder, eventuelt gøre det mere attraktivt at foretage den fornødne drift og pleje.

Flere arealer er tidligere blevet heget og forsøgt afgræsset ved plejemyndigheden (Viborg Amt / Viborg Kommune), men i dag afgræsses kun få af de lavtliggende arealer. En del af de tidligere afgræssede arealer holdes i dag fri for opvækst af vedplanter ved årlig nedskæring.

Der har tidligere været udtrykt tvivl fra lodsejere om den reelle mulighed for afgræsning af arealerne, samt konflikten mellem afgræsning og afvanding i området. Desuden har opdeling af arealer i mange små lodder gjort det svært at samle arealer for interesserede dyreholdere.

Senest har Viborg Kommune indgået en aftale om dyrkningsrestriktioner (opkøb af dyrkningsret) på nogle arealer mod sydvest som udløber af N2000-reglerne. Restriktionerne omfatter permanent ekstensivering af landbrugsarealer umiddelbart op til næringsfølsomme arter på områdets udpegningsgrundlag. Ekstensiveringen skal således hjælpe til en sikring af de særlige arter, som også er indikatorarter for artsrige rigkær.

En botanisk forundersøgelse er foretaget i 2020. En række små lokaliteter er udpeget som fokuspunkter, og det er vurderet at der ved forholdsvis små tiltag kan skabes et sammenhængende naturområde med høj naturværdi. De botaniske forundersøgelser er beskrevet i selvstændige notater.

Potentialerne som er identificeret i lodsejerdialogen og den botaniske forundersøgelse er sammenfattet i nedenstående mulighedskatalog.

Indsatserne er opdelt i 7 "indsatsområder". Opdelingen er vist på nedenstående kort.

Figur 1: Bredsgård Sø. Inddeling i indsatsområder

3. Yderligere forundersøgelser

I enkelte af indsatsområderne er der behov for yderligere undersøgelser, især af hydrologien. Der skal også foretages en mere omfattende lodsejer-inddragelse.

4. Komplementære projekter

Der undersøges for mulige komplementære projekter i området.

5. Muligheder i området

Område 1 (Nordlig del af habitatområde H38):

Figur 2: Område 1. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje.

Mulige tiltag:

- Hydrologi: Arealet er grøftet ud til Fiskbæk Å og fremstår nogle steder relativt tørt. Ved at sløjfe grøfterne kan man forbedre forholdene for det kortlagte rigkær og kildevæld, samt evt. udbrede forekomsten. Obs: på at arealer med drift syd for vil påvirkes af dette.
- Rydning + evt. afgræsning: Arealet er tilgroet og der er forekomst af de invasive arter: glansbladet hæg og sitka-gran. Ved at rydde eller tynde arealet, fjerne invasive arter og afgræsse kan man sikre gode forhold for rigkærs- og kildevældsplantearter
- Bevarelse: Det skal sikres at stilk-egekrattet mod nord ikke påvirkes negativt.

Lodsejerindstilling:

Antal: 6 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

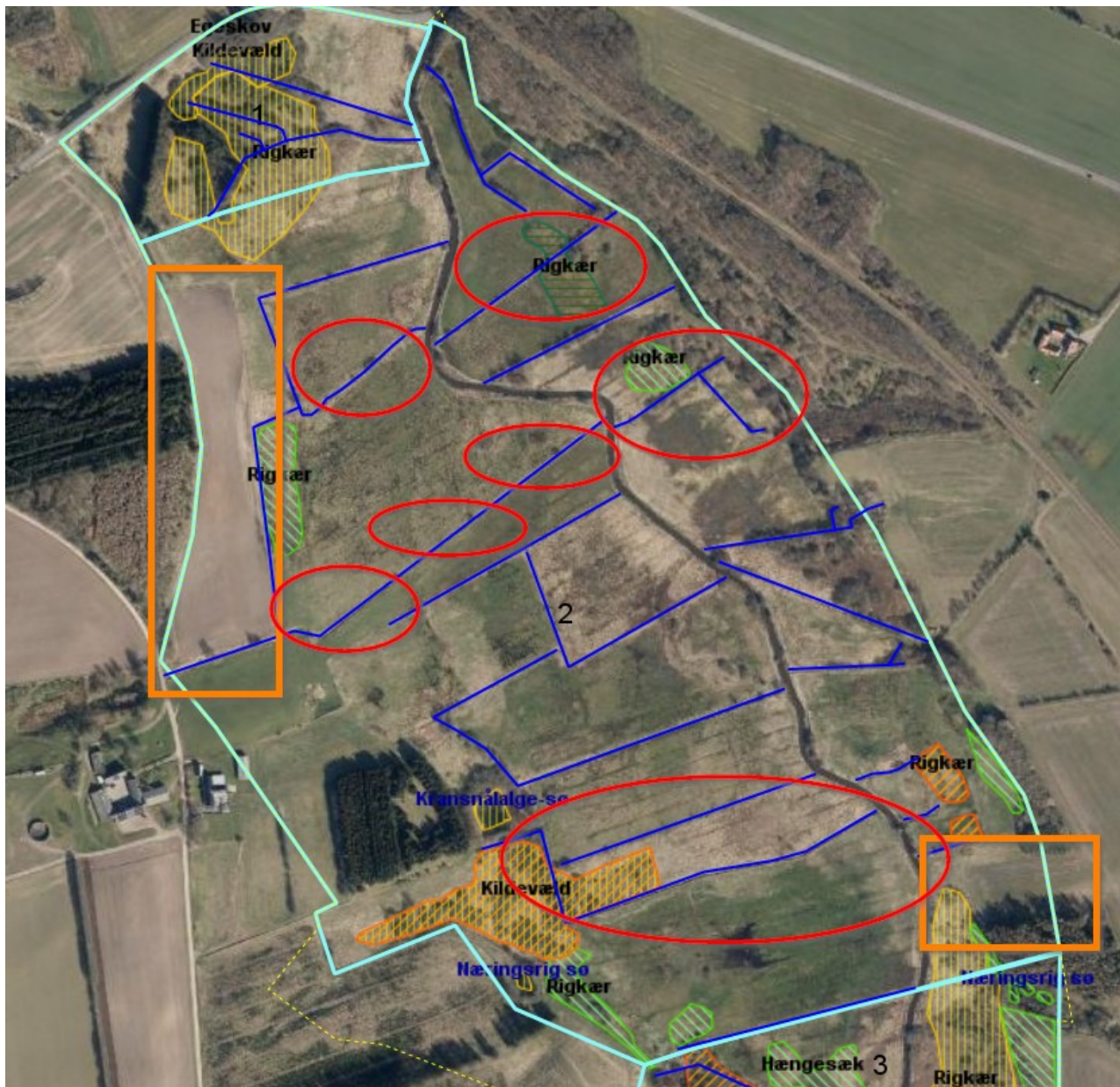
Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), A2 (Ansøgninger), C1 (Afgræsning), C2 (Rydning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer

Område 2 (Nordlig del af habitatområde H38):

Figur 3: Område 2. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje. Der er desuden kortlagte urtebræmmer langs en del af vandløbet. Røde cirkler markerer grøfter der bør fokuseres på. Orange firkanter markerer områder der kan tages ud af drift.

Mulige tiltag:

- Hydrologi: Arealet er grøftet ud til Fiskbæk. Ved at sløjfe grøfter og fjerne dræn kan man skabe sammenhæng mellem kortlagte rigkær og kildevæld, samt evt. udbrede forekomsten. Grøftvand kan evt. i stedet overrises på arealerne, afhængigt af næringsindhold.
- Afgræsning: Der er mulighed for store samgræssede arealer, som kan være med til at sikre gode forhold for særligt rigkærspaltearter.
- Ophør af drift: Driftsrettigheder kan evt. opkøbes på areal der ligger tæt op ad habitatkortlagt rigkær og kildevæld, for at mindske næringstilførsel til arealerne (vist med orange på kortet).

Lodsejerindstilling:

Antal: 15 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold og identificering af placering af evt. drænrør, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

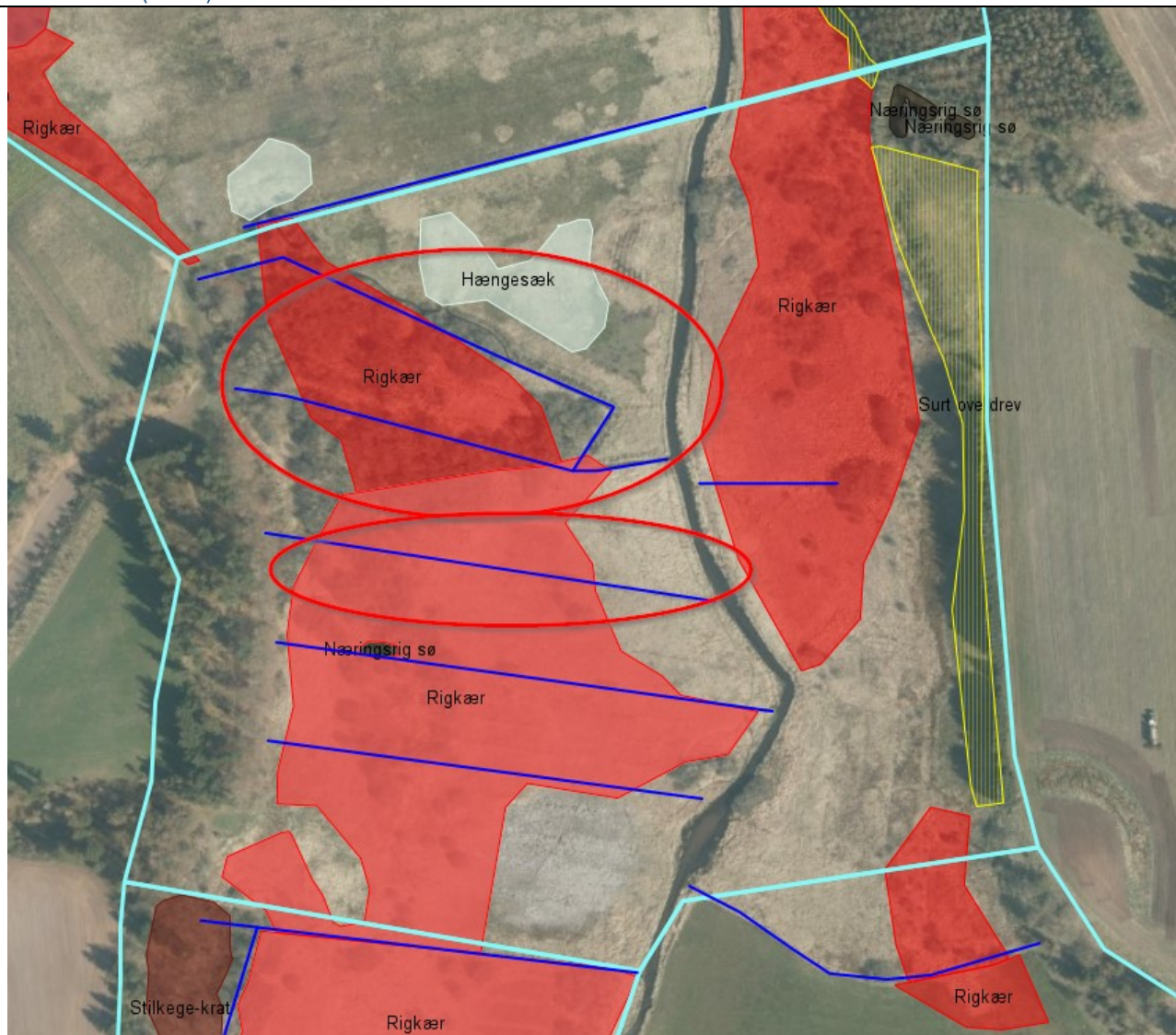
NATUREMAN aktioner:

Arealer, hvor der foreslås sammenbinding (opkøb af driftsrettigheder) kontaktes lodsejer og der samarbejdes efterfølgende med landbrugsrådgiverfirma om fremsendelse af ansøgning (aktion A2). C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer

Område 3: (Midt)

Figur 4: Område 3. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje. Røde cirkler markerer grøfter der bør fokuseres på.

Mulige tiltag:

- Hydrologi: Arealet er grøftet ud til Fiskbæk Å. Ved at sløjfe grøfter kan man sikre forholdene for rigkærene og kildevældene. Grøftevand kan evt. i stedet overrisles på arealerne, afhængigt af næringsindhold.
- Afgræsning: Der er mulighed for at området kan samgræsses med arealerne nord for eller syd for, hvilket kan være med til at sikre gode forhold for særligt rigkærspiltearter.

Lodsejerindstilling:

Antal: 8 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu (undtagen én).

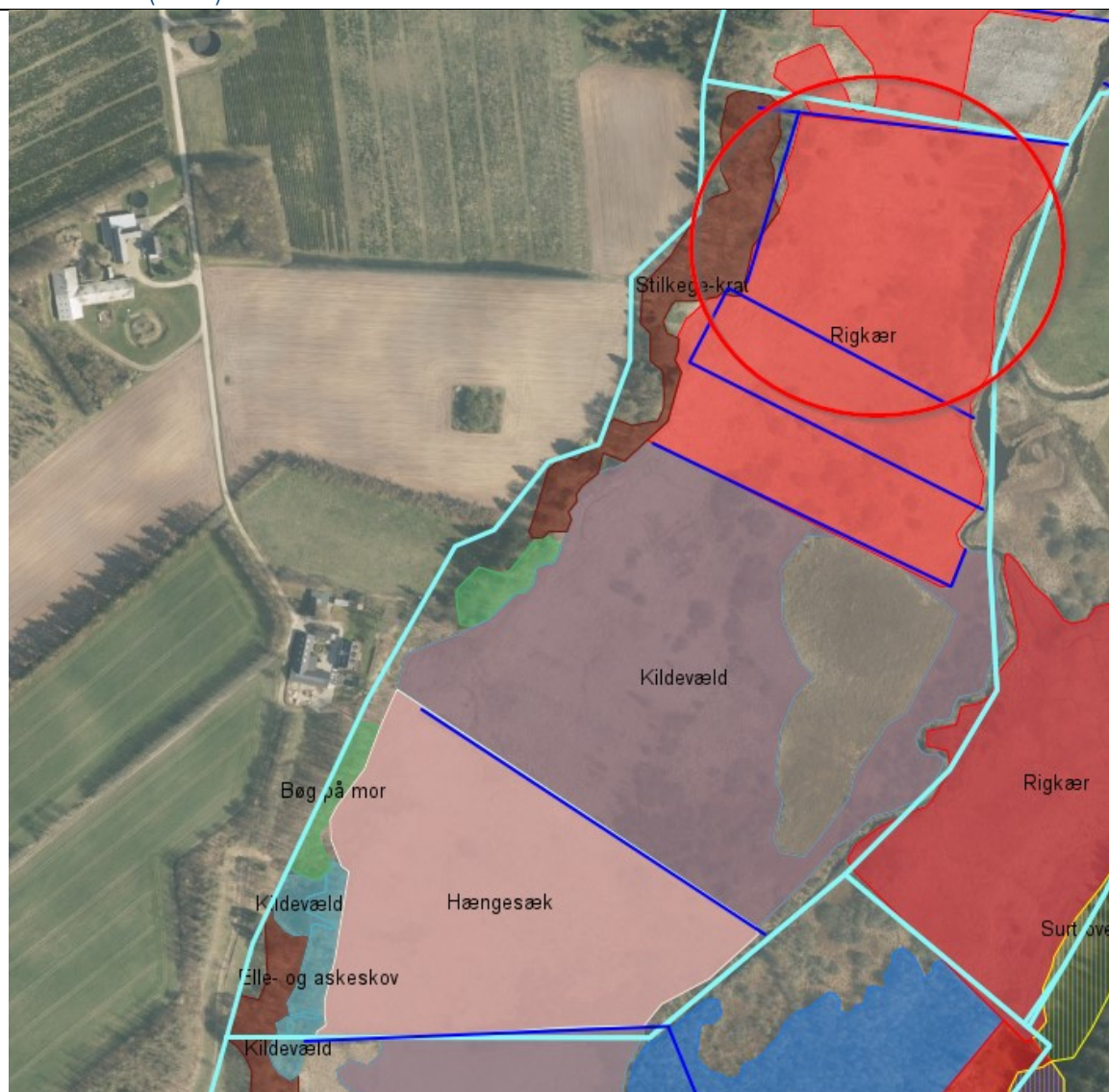
Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), A2 (Ansøgninger), C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer

Område 4: (midt)

Figur 5: Område 4. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje. Røde cirkler markerer grøfter der bør fokuseres på.

Mulige tiltag:

- Hydrologi: Arealet er grøftet ud til Fiskbæk Å. Ved at sløjfe grøfter kan man sikre forholdene for rigkær, hængesæk og kildevæld. Grøftevand kan evt. i stedet overrisles på arealerne, afhængigt af næringsindhold.
- Afgræsning: Der er mulighed for at området kan samgræsses med arealerne nord for eller syd for, hvilket kan være med til at sikre gode forhold for plantearter tilknyttet rigkær og kildevæld. Afgræsning vil sikre at arealet ikke gror til med pil og birk.

Lodsejerindstilling:

Antal: 10 (11) lodsejere

Der er taget kontakt til lodsejeren der ejer de sydlige arealer.

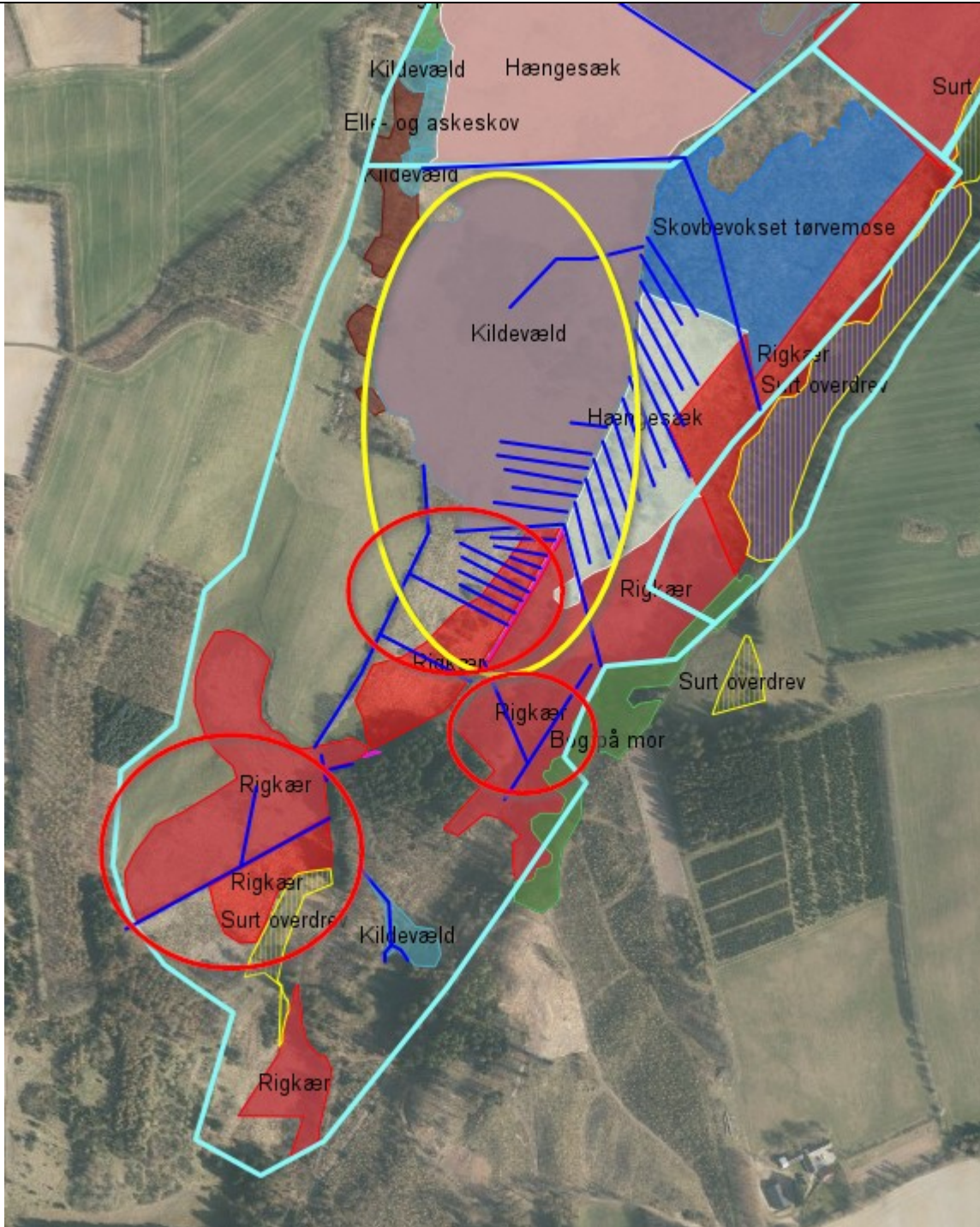
Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), A2 (Ansøgninger), C1 (afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer

Område 5: (Syd, Lokalitet for gul stenbræk, blank seglmos og piberensermos (*Paludella squarrosa*)).

Figur 6: Område 5. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje. Gul cirkel markerer område der bør fokuseres på, da her findes Gul stenbræk, Blank seglmos og Piberensermos (*Paludella squarrosa*). Røde cirkler markerer grøfter der bør fokuseres på.

Mulige tiltag:

- **Afgræsning:** Området har stort behov for afgræsning og rydning, pga. massiv opvækst af birk og pil. Arealet kan samgræsses med arealerne nord for eller syd for, samt overdrevsarealerne vest

for, hvilket kan være med til at sikre gode forhold for plantearter tilknyttet rigkær, kildevæld og overdrev. Der er en stor samling birk og pil, som kan tynnes / ryddes, for at sikre forholdene for gul stenbræk, blank seglmos og piberensermos.

- Hydrologi: Arealet er grøftet ud til Elkærgrøften (sideløb til Fiskbæk Å). Grøfterne er flere steder dog ikke vedligeholdte. Det skal undersøges, om arealerne kan have fordel af, at man lukker både fungerende og de tilgroede grøfter.

Bemærk: Det er særligt i dette område der er forekomst af gul stenbræk, blank seglmos og kildevældsvindelsnegl.

Lodsejerindstilling:

Antal: 11 lodsejere

Der er taget kontakt lodsejere omkring fælleshegn hvilket har medført ansøgning om hegn på 25,9 ha. I 2020. Der er udarbejdet en fokusplan for Gul stenbræk, hvor lodsejer inddrages i det videre forløb.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), A2 (Ansøgninger), C1 (Afgræsning), C2 (Rydning), C3 (Naturlig hydrologi), C4 (Særlig artspleje).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer

Område 6: (Øst).

Figur 7: Område 6. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje. Røde cirkler markerer grøfter der bør fokuseres på.

Mulige tiltag:

- Hydrologi: Arealet er grøftet ud til Fiskbæk Å. Ved at sløjfe grøfter og fjerne dræn kan man skabe sammenhæng mellem kortlagte rigkær og kildevæld, samt evt. udbrede forekomsten. Grøftvand kan evt. i stedet overrisles på arealerne, afhængigt af næringsindhold.
- Afgræsning: Der er mulighed for at skabe et sammenhængende område med tørre og våde arealer som kan samgræsses, eksempelvis med område 7. Afgræsningen kan sikre gode forhold for plantearter tilknyttet rigkær, kildevæld og overdrev.

Bemærk: Arealerne i den nordøstlige del ejes af Ravnstrup A/S. Ravnstrup Mølle Dambrug er nævnt i fredningen.

Lodsejerindstilling:

Antal: 11 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), A2 (Ansøgninger), C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer

Område 7: (Sydøst).

Figur 8: Område 7. Kortlagt natur er vist med farvede flader, grøfter med blå linje.

Mulige tiltag:

- **Sammenbinding:** Sikre at arealet sammenbinder de vådere arealer nord, vest og syd for området, og sikrer bred afgræsning. Afgræsningen kan sikre gode forhold for plantearter tilknyttet rigkær, kildevæld og overdrev.

Lodsejerindstilling:

Antal: 4 lodsejere

Der er ikke talt med lodsejerne endnu.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de fysiske forhold, kontakt til lodsejere, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser, anlægsarbejde.

NATUREMAN aktioner: A1 (Forundersøgelser), A2 (Ansøgninger), C1 (Afgræsning), C3 (Naturlig hydrologi).

Omkostninger (hvis muligt): afventer

Tidsplan (hvis muligt): afventer